



Jätealan yhteistyöryhmä 17.12.2021

Iira Niemeläinen, projektipäällikkö, iira.niemelainen@kivo.fi



Mikä piktogrammikonaisuus?

- Alun perin Tanskassa kehitetty jättekuvake- ja nimikekokonaisuus lajitteluohjeistuksien yhtenäistämiseen.
- Tavoitteena yksinkertaistaa ja helpottaa jätteiden lajittelua.
- Piktogrammeissa määritellään kutakin jätelajia kuvaava tunnusväri, symboli ja termi.
 - Jätelajien lisäksi kuvakkeita on luotu myös uudelleenkäytettäville tuotteille.
- Muita lajitteluohjeistuksia täydentävä kokonaisuus!
- Piktogrammikonaisuuden peruseriaatteen:
 - Kaikille toimijoille maksuton ja vapaaehtoinen käyttää.
 - Kuvakevalikoima tehty niin laajaksi, että sovitettavissa monenlaisiin jätehuoltojärjestelmiin eri maissa.



Kehitystyö Tanskassa

- Vetäjinä Tanskan jätelaitosyhdistys, kuntaliitto ja ympäristönsuojeluvirasto
- Toteutettu käyttäytymismuotoilu-menetelmällä (sisältäen tutkimuksia sekä useita haastatteluja ja työpajoja)
 - Mukana asukkaita eri puolelta Tanskaa ja asiantuntijoita kunnista sekä yksityiseltä ja julkiselta sektorilta



Jätelajit jakautuvat jäteperheisiin

PUUTARHAJÄTTEET



BIOJÄTTEET



UUELLEENKÄYTTÖ



LASIPAKKAUKSET



PAPERI



RAKENNUSJÄTTEET



KARTONKIPAKKAUKSET



SÄHKÖLAITTEET



VAARALLISET JÄTTEET



MUOVI JA KUMI



METALLI



LOPPUJÄTTEET



POISTOTEKSTIILI



TARTUNTAVAARALLISET
JÄTTEET



PUUPAKKAUKSET



MATAVFALL



MATFETT



PAPPER



TIDNINGAR



BÖCKER



SEKRETESSPAPPER

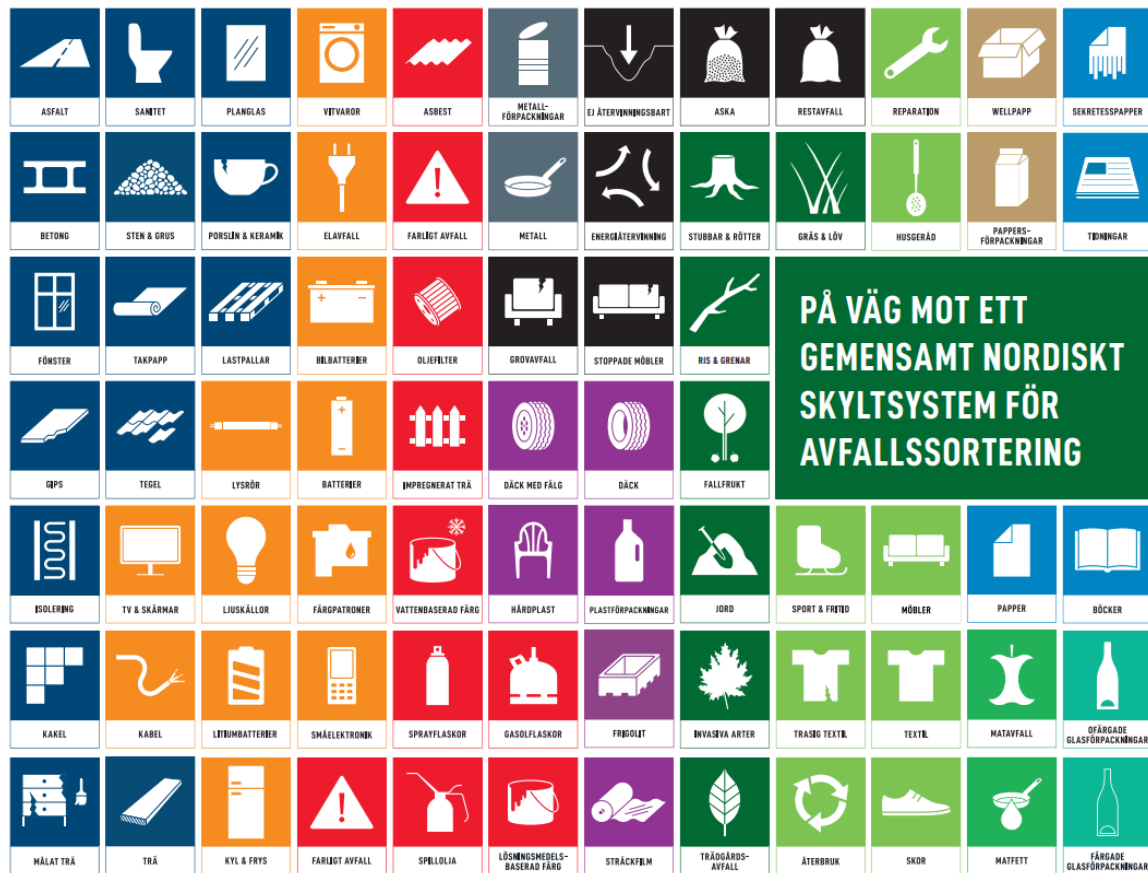
Alkuperäinen Tanskan kokonaisuus



Alkuperäinen kokonaisuus sisältää 91 piktogrammia eri jätelajeille.

Jokainen toimija valitsee kokonaisuudesta käytettäväksi oman toimintansa kannalta olennaiset kuvakkeet.

Ruotsiin sovitettu versio kokonaisuudesta



Lopputulos, kun
Tanskan kokonaisuus
on sovitettu Ruotsin
jätehuoltojärjestelmään
ja kansallisten
toimijoiden tarpeisiin.

Ruotsin järjestelmä
sisältää 76
piktogrammia eri
jätelajeille.

Piktogrammit ovat jo käytössä!

- Jo yli 8 miljoonaa pohjoismaiden asukasta näkee piktogrammeja arjessaan!
- Tanskassa otettu käyttöön vuonna 2017
 - Kunnat: 90/98, loput viimeistään vuonna 2023 (lain mukaan)
 - Yritykset: yli 200, mm. Orkla, Arla ja puolet suurimmista vähittäiskauppaketjuista
- Ruotsissa otettu käyttöön vuonna 2020
 - Kunnat: 200/290
 - Yritykset: 400, mm. Svenska Bostäder, Cloetta ja Orkla, Ikea aloittamassa
- Norjassa otettu käyttöön vuonna 2020
 - Kunnat: 13-14
 - Yritykset: ei tarkkaa tietoa, arvio: 150, mm. Orkla
- Islannissa otettu käyttöön alkuvuodesta 2021
 - Kunnat: 26/69 aloittaneet implementoinnin. Yhtenä Reykjavik (120 000 asukasta)

Piktogrammien käyttö eri ympäristöissä



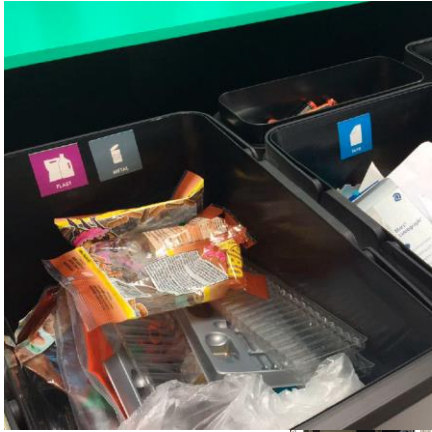
Pakkauksissa



Piktogrammit ovat keskeinen osa tulevaisuuden pakkaussuunnittelua.

Piktogrammit mahdollistavat visuaalisen yhteyden luomisen pakkauksen ja jäteastian välille.

Kodeissa ja kotipihoilla

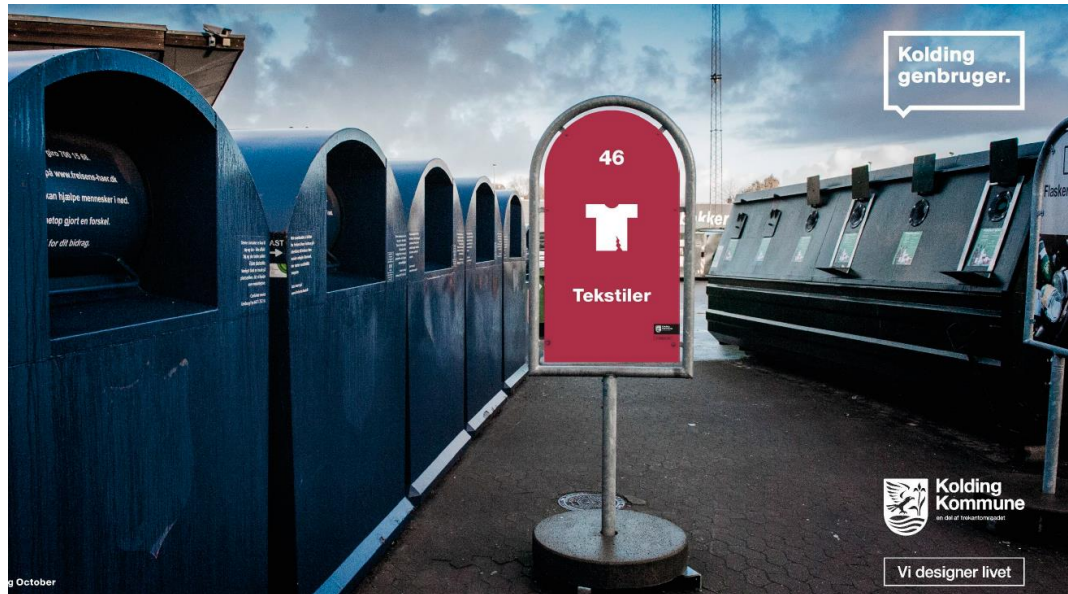


Øvre Romerike
Avfallsselskap
IKS, Norway

Lajittelu- ja jäteasemilla



Ekopisteillä



Tapahtumissa





Suomen piktogrammi- hanke

Tausta ja tarve hankkeelle

- Suomessa jokainen jätelaitos (+ jokainen yritys) käyttää omaa termien, kylttien, symbolien ja värien järjestelmää.
- Yhteinen kuvake- ja nimikekokonaisuus mahdollistaa valtakunnallisen lajitteluneuvonnan ja vastaa asukkaiden toiveeseen lajitteluohjeistuksien yhtenäistämisestä.
- Onnistuneempi jätteiden lajittelu on edellytys EU:n kierrätystavoitteiden saavuttamiselle.

Sekajäte
Poltettava jäte
Kuivajäte
Sekajäte energiaksi
Polttokelpoinen jäte
Loppujäte
Energiajäte

**Kierrätys-
tavoitteet**



Hankkeen päämäärät

Päämäärä 1:

Suomessa otetaan käyttöön yksi, kaikille toimijoille yhteinen jätekuvake- ja nimikekokonaisuus.

Päämäärä 2:

Suomessa käytettävä piktogrammikonaisuus on yhdenmukainen muiden Pohjoismaiden piktogrammikonaisuuksien kanssa.



Øvre Romerike Avfallsselskap
IKS, Norway

Kehitystyössä mukana 40 toimijaa

- 23 jätelaitosta, kaikki 31 laitosta puoltavat hankkeen edistämistä!
 - Mukana suuria, keskisuuria ja pieniä laitoksia
 - Maantieteellisesti kattava edustus
- **Tuottajayhteisöistä:**
 - Suomen Uusiomuovi Oy, Puupakkauksen Kierrätys PPK Oy, Mepak-Kierrätys Oy, Suomen Kuitukierrätys Oy, SER-tuottajayhteisö SERTY, Akkukierrätys Pb ja Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy
- **Muista sidosryhmistä:**
 - Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP-liitto, Kuluttajaliitto, ympäristöministeriö, Omakotiliitto, UFF, SPR Kontti, Molok Oy, Lassila & Tikanoja Oyj, ISS Palvelut Oy

Hankkeen aikataulu (elää)

- Sidosryhmätyöpajat (11/21-02/22)
 - Pohditaan, mitkä jätelajit kokonaisuuteen sisällytetään sekä millä termillä ja symbolilla kutakin kuvataan
 - Laaditaan yhteiset pelisäännöt piktogrammien käytölle
- Kuvakekokonaisuuden pilotointi (03-04/22)
- Päätökset termi- ja symbolivalinnoista (04-05/22)
- Kuvakekokonaisuuden ja tukimateriaalien viimeistely (05-06/2022)
- Painovalmiiden materiaalien tuottaminen (05-06/22)
- Tavoite: Kuvakkeiden käyttöönotto alkaa jätteen vastaanottojärjestelmästä (06/2022)



Työpaja- työskentely käynnissä



Työpajojen perusteella laaditaan ehdotus Suomen kuvakekokonaisuudesta



Työpajatyöskentelyn eteneminen

- Työpaja tunnusväreistä (8.11.)
- Työpajaryhmissä 1-5 pohditaan, mitkä jätelajit kokonaisuuteen sisällytetään ja millä symbolilla ja termillä kutakin kuvataan.
 1. SER, vaaralliset jätteet ja tartuntavaaralliset jätteet (24.11.)
 2. Uudelleenkäytettävät ja poistotekstiili (1.12.)
 3. Rakennusjätteet ja puupakkaukset (16.12.)
 4. Loppujätteet, puutarhajätteet ja biojätteet (13.1.)
 5. Lasi, metalli, kartonki, paperi, muovi ja kumi (siirtyy)
- Työpajaryhmässä 6 laaditaan järjestelmän käyttöohjeet ja suunnitellaan käyttöönoton tukitoimet (arvio ajankohdasta: helmikuu).
- Työpaja Kuluttajaliiton kanssa lisäselvitystä vaativista kysymyksistä (ajankohta: maaliskuu)

Tavoitteena kansainvälinen yhtenäisyys

	TANSKA	RUOTSI	NORJA	ISLANTI	SUOMI
PUUTARHAJÄTTEET					?
BIOJÄTTEET					?
LASIPAKKAUKSET					?
UUDELLEENKÄYTTÖ					?
RAKENNUSJÄTTEET					?
MUOVI JA KUMI					?
VAARALLISET JÄTTEET					?
SÄHKÖLAITTEET					?
METALLI					?
LOPPUJÄTTEET					?
PAPERI					?

Tavoitteena kansainvälinen yhtenäisyys

TANSKA



RUOTSI



NORJA

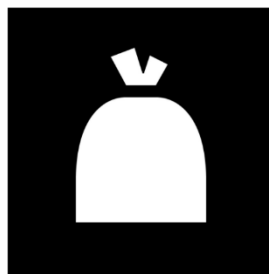
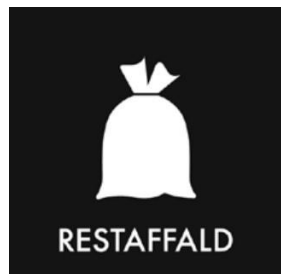
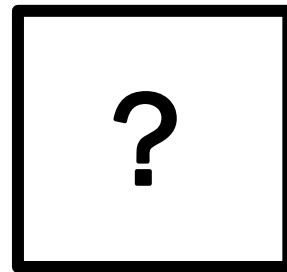


Matavfall

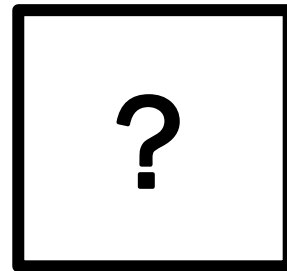
ISLANTI



SUOMI



Restavfall





Kiitos
mielenkiinnostanne!

Kysymyksiä,
kommentteja?

Lisätietoja: iira.niemelainen@kivo.fi, 0505488566



Linkeistä lisätietoja

- Lisätietoa Tanskan piktogrammeista:
 - <https://danskaffaldsforening.dk/the-danish-pictograms-waste-sorting>
- Lisätietoa Ruotsin piktogrammeista:
 - <https://www.sverigesorterar.se/>
 - <https://www.avfallsverige.se/gemensamtskyltsystem/>
- Lisätietoa Norjan piktogrammeista:
 - <https://sortere.no/avfallssymboler>
- Ringin verkkolehdessä julkaistu artikkeli piktogrammeista.
 - <https://verkkolehti.rinkiin.fi/pohjoismaiset-lajittelusymbolit-yhdistavat-keraysastiat-ja-pakkaukset#80ebe290>